

NİSAN AYI ENFLASYONU VE İLERİYE YÖNELİK BEKLEYİŞLER

I. GENEL DEĞERLENDİRME

1. Fiyat artışlarının mevsimsel olarak yükseldiği Nisan ayında da enflasyon düşme eğilimini sürdürmüş, Tüketici Fiyatları (TÜFE) ve Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE), sırasıyla, yüzde 2,1 ve yüzde 1,8 oranında artmıştır. Yıllık bazda fiyat artışları ise TÜFE’de yüzde 52,7’ye, TEFE’de ise yüzde 58,0’a gerilemiştir. (Tablo 1).
2. Geçtiğimiz aylarda enflasyonun düşmesine katkıda bulunan kur, iç talep ve kamu fiyatlarındaki olumlu gelişmelerin yanısıra, gıda ve tarım sektörü fiyatlarının geçmiş nisan ayları ortalamalarının oldukça altında kalması, enflasyon oranlarının Nisan ayında da piyasa beklentileri civarında gerçekleşmesini sağlamıştır. Ancak, giyim-ayakkabı grubunda fiyatların mevsimsel etkilerden dolayı yüksek artış göstermesi gıda dışı TÜFE artışının yüzde 2,5’e yükselmesine neden olmuş, tarım dışı TEFE artışı ise yüzde 2,1 olarak gerçekleşmiştir.
3. Mevsimsellikten arındırılmış TÜFE ve TEFE’nin üç aylık hareketli ortalamalara göre yıllıklandırılması yoluyla hesaplanan *yıllık enflasyon trendi* geçtiğimiz aylarda gözlenen yavaşlama eğilimini Nisan ayında da sürdürmüştür. Nisan ayı itibariyle, yıllık enflasyon trendi TEFE’de yüzde 29,5’e, TÜFE’de ise yüzde 23,7’ye gerilemiştir. Yıllık enflasyon trendi, *tarım dışı TEFE*’de yüzde 18,6, *gıda dışı TÜFE*’de yüzde 36,1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Genel TÜFE, TEFE ve Alt Kalemler

	Yıllık Yüzde Değişim		Aylık Yüzde Değişim		
	2001	2002	2002	2002	2002
	Nisan	Nisan	Şubat	Mart	Nisan
TÜFE	48,3	52,7	1,8	1,2	2,1
Mallar	49,4	59,3	1,5	0,7	2,4
Hizmetler	46,1	40,9	2,3	2,2	1,3
Gıda Dışı	51,8	48,4	1,3	1,8	2,5
TEFE	50,9	58,0	2,6	1,9	1,8
Kamu	58,3	52,7	0,5	2,0	2,4
Özel	48,2	60,1	3,3	1,8	1,6
Özel İmalat Sanayi	55,8	55,6	0,7	1,3	1,9
Tarım Dışı	56,7	54,6	0,6	1,6	2,1
Tarım ve Enerji Dışı	55,5	54,2	0,7	1,7	2,1

Kaynak:TCMB, DİE.

Tüketici Fiyatlarındaki Gelişmeler

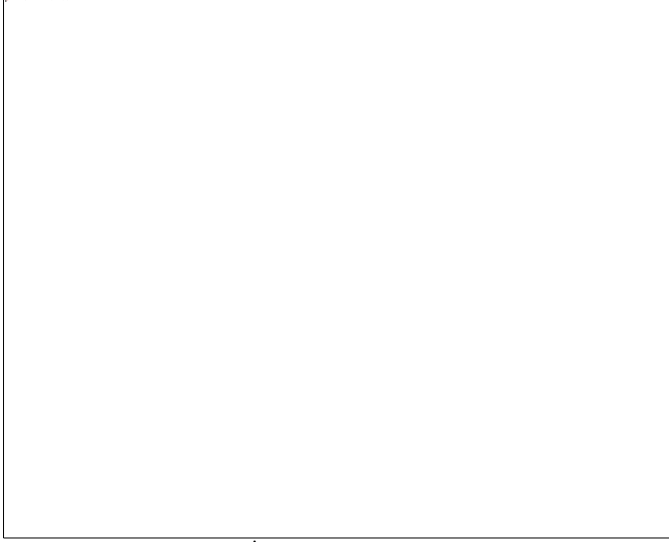
4. Son aylarda fiyatlar üzerindeki maliyet baskısının ortadan kalkması ve iç talep baskısının görülmemesi enflasyonun düşme eğilimine girmesini sağlamıştır. Gıda fiyatlarının Şubat ayından itibaren önemli ölçüde yavaşlaması ile enflasyondaki düşüş Mart ve Nisan aylarında daha da belirgin hale gelmiştir. Nisan ayı TÜFE artışı büyük ölçüde mevsimsel etkilerden dolayı yüzde 13,0 oranında artış gösteren giyim-ayakkabı grubu fiyatlarından kaynaklanmıştır. Nisan ayında gerçekleşen yüzde 2,1 oranındaki TÜFE artışına giyim-ayakkabı grubunun katkısı 1,2 puan olmuştur.

5. Gıda, içki ve tütün grubu fiyatları Mart ayındaki gerilemenin ardından Nisan ayında yalnızca yüzde 0,6 oranında artış göstermiştir. 2001 yılı son çeyreği ve 2002 yılı Ocak ayı boyunca yüksek oranlarda artan yaş sebze ve meyve fiyatları, özellikle tüketicilerin ikame gıda ürünlerine yönelmeleri

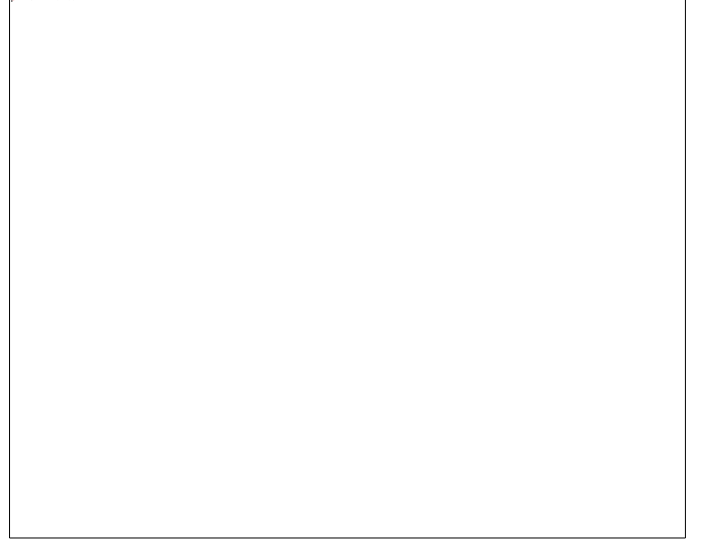
ve son aylarda uygun hava koşullarının arzı olumlu etkilemesi nedeniyle gerilemiş, bu durum hem gıda grubunda hem de TÜFE genelinde fiyat artışlarının yavaşlamasına katkıda bulunmuştur.

Grafik 1: TÜFE ve Gıda Dışı TÜFE

Yıllık Yüzde Değişim

Aylık Yüzde Değişim

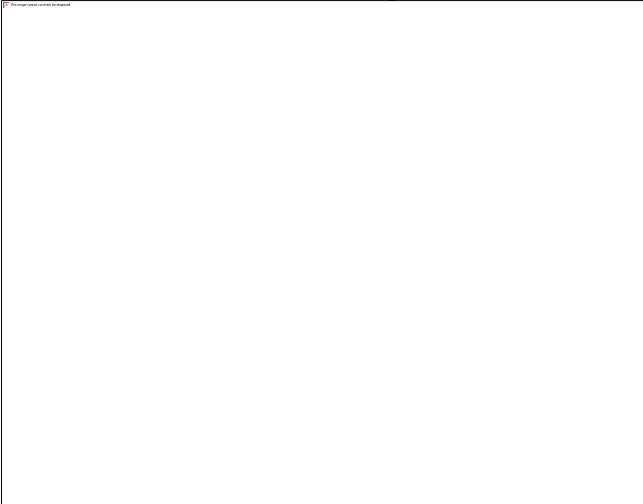

Kaynak: TCMB, DİE.

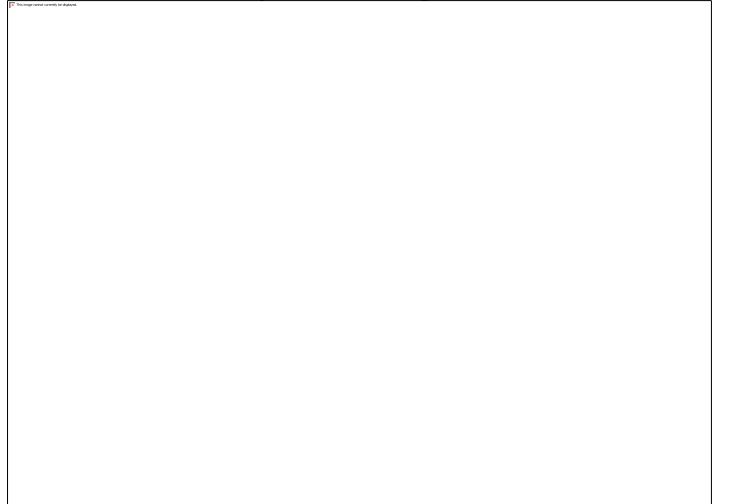
6. Mal grubu fiyat artışları, son aylarda belirgin bir yavaşlama gösterirken, hizmet grubu fiyatlarında ise katılığın sürdüğü görülmüştür. Ancak, Nisan ayında hizmet grubu fiyat artışları önemli ölçüde yavaşlamış ve yüzde 1,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, özellikle kira artışlarının yüzde 1,5'e gerilemesi ve lokanta-otel grubu dışında kalan hizmet sektörlerinde fiyat artışlarının önemli ölçüde yavaşlaması etkili olmuştur. Nisan ayı mal grubu fiyat artışları büyük ölçüde mevsimsel olarak yükselen giyim-ayakkabı fiyatlarından etkilenmiş ve yüzde 2,4'e yükselmiştir. Giyim ve ayakkabı sektörü dışarıda bırakıldığında mal grubu fiyat artışı yüzde 1,1'e gerilemektedir.

Grafik 2: Mal Grubu ve Hizmet Grubu Fiyatları

Yıllık Yüzde Değişim

Aylık Yüzde Değişim

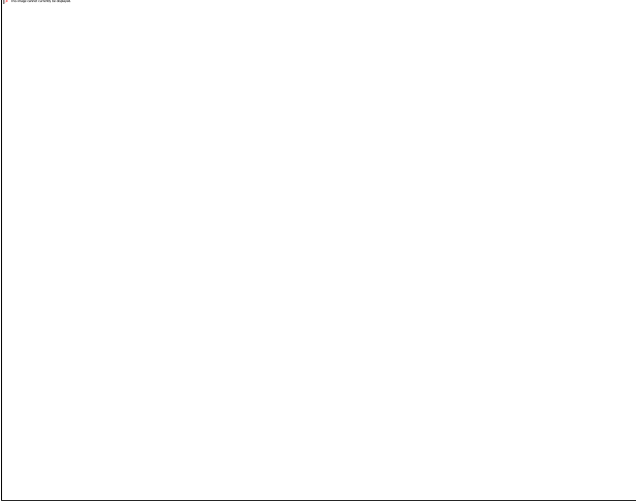
Kaynak: TCMB, DİE.

Toptan Eşya Fiyatlarındaki Gelişmeler

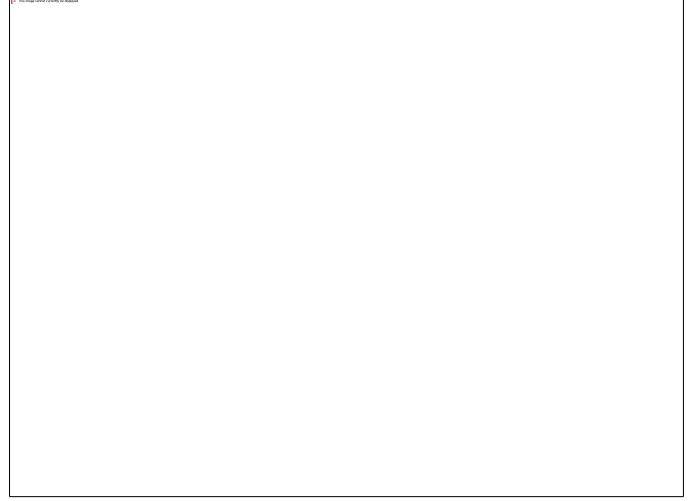
7. Nisan ayında, tarım sektörü fiyat artışları yavaşlamaya devam ederken, özel imalat sanayi ve kamu fiyat artışlarında hızlanma gözlenmiştir. Ham petrol fiyatlarındaki yükselme, madencilik, petrol ürünleri ve kimya sektörlerinde fiyat artışlarını olumsuz etkilemiştir. Bu gelişmelerin etkisiyle, Nisan ayında kamu fiyatları yüzde 2.4, özel imalat sanayi fiyatları ise beklentilerin üzerinde yüzde 1.9 oranında artış göstermiştir. Özel imalat sanayiinde, fiyat artışları Nisan ayında da alt sektörler itibariyle önemli farklılık göstermeye devam etmiştir. Genellikle ihracata yönelik giyim eşyası ve deri mamulleri sektörlerinde, bir önceki ay başlayan fiyat artış trendi Nisan ayında yeni sezona girilmesinin de etkisiyle hızlanmıştır. Ayrıca, inşaat sektörünün temel girdilerinin yer aldığı metalik olmayan diğer mineral ürünler ile ağaç ve mantar ürünleri sektörlerinde fiyat artışları Nisan ayında da devam etmiştir. İmalat sanayiinde beklentilerin üzerinde gerçekleşen fiyat artışları, özellikle tarım sektörü fiyatlarının Nisan ayı ortalamalarının oldukça altında artması ile dengelenmiş ve aylık TEFE artışı yüzde 1,8 oranında kalmıştır.

Grafik 3: TEFE ve Tarım Dışı TEFE

Yıllık Yüzde Değişim

Aylık Yüzde Değişim

Kaynak: TCMB, DİE.

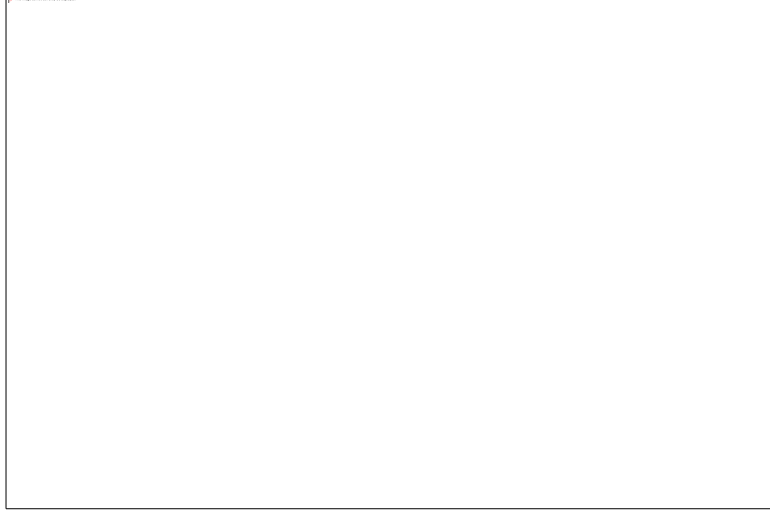
II. İLERİYE YÖNELİK BEKLEYİŞLER

8. Nisan ayı enflasyon oranları geçmiş yılların incelenmesinden de açıkça görülebileceği gibi mevsimsel nedenlerle Mart ayının üzerinde ve piyasa beklentileri civarında gerçekleşmiştir. Mart ayı enflasyonunun açıklanmasından sonra piyasalar, enflasyon beklentilerini düşürmüş ve yıl sonu hedefine yaklaşmıştır. Nisan ayı TÜFE artışının da beklentiler çerçevesinde gerçekleşmesi yıl sonu TÜFE artış hedefine ulaşılması yolunda olumlu beklentilerin devamını sağlayacaktır.

9. Para ve maliye politikalarının kararlılıkla uygulanması sonucunda enflasyondaki düşüş eğiliminin belirginleşmesi, ekonomik programa olan güveni ve piyasaların enflasyon hedefine ilişkin inancını artırmıştır. Önümüzdeki dönemde de ekonomik programın tavizsiz uygulanması ile birlikte kamu ve özel kesimin enflasyon hedefi ile uyumlu fiyatlandırma politikaları, enflasyondaki katılığın azaltılmasına ve ekonomideki canlanma sürecinin güçlenmesine katkıda bulunacaktır.

10. Tarım ve gıda fiyatlarındaki yavaşlamanın sürmesi, döviz kurlarındaki gelişmelerin üretim maliyetlerine olan gecikmeli etkisi ve fiyatlar üzerinde henüz talep yönlü bir baskının bulunmaması önümüzdeki dönemde de enflasyonu olumlu etkileyecek unsurlar olarak görülmektedir. Ancak, özel imalat sanayi alt sektörlerinde fiyatlandırma davranışlarının farklılaşması ile ham petrol fiyatları ve kurdaki gelişmelerin özellikle kamu fiyatları üzerinde olası etkileri risk unsurları olarak değerlendirilmektedir.

Grafik 4: TCMB Beklenti Anketine Göre Yıl Sonu Enflasyon Bekleyişleri

Kaynak:TCMB.